भूमे गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्डः १ संख्याः २० मितिः २०७४/१२/१८

भाग-१

भूमे गाउँपालिका

भूमे गाउँपालिकाको शिक्षा विधेयक, २०७४

गाउँसभाबाट स्वीकृत मितिः २०७४।१०।१४
प्रमाणिकरण मितिः २०७४।१०।१५

नेपालको संविधानको धारा २२१ अनुसूची ८ को सूची नं ८ अनुसार आधारभूत र माध्यामिक शिक्षाको व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक ।

प्रस्तावनाः

राष्ट्रिय विकासको लागि आवश्यक जनशक्ति तयार गर्न संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक व्यवस्था अनुकूल सर्वसाधारण जनताको सदाचार, शिष्टाचार र नैतिकता कायम गर्न, भूमे गाउँपालिकाभित्र स्थापना हुने तथा स्थापना भई सञ्चालन भइरहेका विद्यालयहरुको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्दै शैक्षिक गुणस्तर सुधार गरी जीवनोपयोगी तथा गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २२१ अनुसूची ८ को सूची नं ८ अनुसार आधारभूत र माध्यामिक शिक्षाको व्यवस्था गर्न संविधानको धारा २२२ बमोजिम गठन भएको भूमे गाउँपालिकाको गाउँ सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः** भूमे गाउँपालिकाको शिक्षा ऐन" यस ऐनको नाम (१) , २०७४ रहेको छ। "
यो ऐन भूमे गाउँपालिकाभर लागू हुनेछ । (२)
यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ । (३)

२. **परिभाषाः** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

(क) भन्नाले चार वर्ष उमेर पूरा गरेका बालबालिकालाई एक वर्षमा दिइने "प्रारम्भिक बालविकास शिक्षा" शिक्षा सम्झनुपर्छ ।

(ख) भन्नाले कक्षा एकदेखि कक्षा पाँचसम्म दिइने शिक्षा सम्झनुपर्छ । "प्राथमिक शिक्षा"

(ग) भन्नाले प्रारम्भिक बालविकास शिक्षादेखि कक्षा आ "आधारभूत शिक्षा"ठसम्म दिइने शिक्षा सम्झनुपर्छ ।

(घ) भन्नाले कक्षा नौ देखि कक्षा बाह्रसम्म दिइने शिक्षा सम्झनुपर्छ । "माध्यामिक शिक्षा"

(ङ) भन्नाले दृष्टिविहिन "विशेष शिक्षा", बहिरा, अटिज्म, बौद्धिक अपाङ्गता, सुस्त श्रवण वा अति अशक्त शारीरिक अपाङ्गता भएका बालबालिकालाई छुट्टै समूहमा राखी विशेष प्रकार र निश्चित माध्ययमबाट दिइने शिक्षा सम्झनुपर्छ ।

(च) भन्नाले भूमे गाउँपालिकाको गाउँ सभालाई सम्झनुपर्छ । "सभा"

(छ) भन्नाले भूमे गाउँपालिका सम्झ "गाउँपालिका"नुपर्छ । सो शब्दले गाउँ कार्यपालिकालाई समेतलाई जनाउँछ ।

(ज) भन्नाले "सामुदायिक विद्यालय" नेपाल सरकारबाट नियमित रुपमा अनुदान पाउने गरी अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालय सम्झनुपर्छ ।

(झ) भन्नाले प्रारम्भिक बालविकास शिक्षा देखि कक्षा आठसम्म शिक्षा दिने विद्यालय "आधारभूत विद्यालय" सम्झनुपर्छ ।

(ञ) भन्नाले नेपाल सरकारबाट नियमित रुप "संस्थागत विद्यालय"मा अनुदान नपाउने गरी अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालय सम्झनुपर्छ ।

(ट) भन्नाले आधारभूत र माध्यामिक शिक्षा सम्झनुपर्छ । "विद्यालय शिक्षा"

(ठ) भन्नाले सामुदायिक वा संस्थागत विद्यालय सम्झनुपर्छ । "विद्यालय"

(ड) भन्नाले विद्यालयको अध्यापक सम्झनुपर्छ र सो शब "शिक्षक"्दले प्रधानाध्यापक समेतलाई जनाउँछ ।

(ढ) "कर्मचारी भन्नाले सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक बाहेकका अन्य कर्मचारी सम्झनुपर्छ । "

(ण) भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए "तोकिएको वा तोकिए बमोजिम" बमोजिम सम्झनुपर्छ ।

(त) भन्नाले विद्य "शैक्षिक गुठी"ालय सञ्चालन गर्नको लागि कुनै व्यक्तिले नाफा नलिने उद्देश्यले स्थापना गरेको सार्वजनिक वा निजी गुठी सम्झनुपर्छ ।

(थ) भन्नाले आधारभूत तहको अन्त्यमा हुने परीक्षा सम्झनुपर्छ । "आधारभूत शिक्षा उतीर्ण परीक्षा"

(द) "अनुमतिभन्नाले नेपाल सरकार वा गाउँपालिकाले स्थायी स्वीकृति र सहायता प्रदान गरिनसकेको कुनै " तोकिएको ठाउँ वा क्षेत्रमा विद्यालय खोल्न वा कक्षा थप गर्न दिएको अस्थायी स्वीकृतिलाई जनाउँछ ।

(ध) भन्नाले तोकिए बमोजिमको शर्त पूरा गरेको विद्यालयलाई नेपाल सरकार वा "स्वीकृति"गाउँपालिकाले दिएको स्थायी स्वीकृतिलाई जनाउँछ ।

(न) भन्नाले विदेशी मुलुकले कुनै शर्त तोकी वा सो मुलुकमा स्थायी रुपले "स्थायी आवाशीय अनुमति" बसोबास गर्न पाउने गरी नेपाली नागरिकलाई उपलब्ध गराएको डाइभर्सिटी इमिग्रेन्ट भिसा डि).भि.(, परमानेन्ट रेजिडेन्ट भिसा पि).आर.वा ग्रीन कार्ड सम्झनुपर्छ र सो शब्दले नेपाली नागरिकलाई (विदेशमा स्थायी रुपमा बसोबास गर्न दिइएको जुनसुकै नामको स्थायी आवासीय अनुमतिलाई समेत जनाउँछ ।

(न)

(प) भन्नाले शिक्षक सेवा "आयोग" आयोग सम्झनुपर्छ ।

३. विद्यालय खोल्न अनुमति लिनु पर्नेः विद्यालय खोल्न चाहेमा तोकिएको विवरण कुनै नेपाली नागरिकले (१) खुलाई गाउँपालिकामा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

बमोजिम निवेदन परेमा तोकिएको अधिकारीले आवश्यक जाँचबुझ गर्नेछ र जाँचबुझ (१) उपदफा (२) गर्दा विद्यालयखोल्न अनुमति दिन मनासिब देखिएमा तोकिएको शर्त पालना गर्ने गरी अनुमति दिनेछ ।

लन भएको विद्यालयले तोकिएको शर्त पालना गरेको बमोजिम अनुमति लिई सञ्चा (२) उपदफा (३) देखिएमा तोकिएको अधिकारीले स्वीकृति प्रदान गर्नेछ ।

यस सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हु (४)नेछ ।

४. विद्यालयको सञ्चालनः लन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।विद्यालयको सञ्चा (१)

५. शिक्षाको माध्ययमःविद्यालयमा शिक्षाको माध्ययम नेपाली भाषा (१) , अङ्ग्रेजी भाषा वा दुवै भाषा हुनेछ ।

प्राथमिक शिक्षा मातृभाषामा दिन सकिनेछ । (२)

भाषा विषय अध्ययन गराउँदा शिक्षाको (३)माध्ययम सोही भाषा हुन सक्नेछ ।

अनिवार्य अङ्ग्रेजी विषय अध्ययन गराउँदा अङ्ग्रेजी भाषामा नै गराउनु पर्नेछ । (४)

६. विद्यालयको पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तकः विद्यालयले नेपाल सरकारद्वारा स्वीकृत पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक (१) लागू गर्नुपर्नेछ ।

गाउँपालिकाले आफ्नो क्ष (२)ेत्रभित्र तोकिए बमोजिम स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न उपदफा एको मानिने छैन ।ले बाधार पुऱ्या (१)

७. गाउँ शिक्षा समितिःगाउँपालिका भित्रका विद्यालयको रेखदेख र व्यवस्थापन गर्ने काम समेतका लागि (१) एक गाउँ शिक्षा समिति रहनेछ ।

गाउँ शिक्षा (२)समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८. वडा शिक्षा समितिः गाउँपालिका भित्रका वडाका विद्यालयहरुको रेखदेख र व्यवस्थापन गर्नका लागि (१) प्रत्येक वडामा वडा शिक्षा समिति रहनेछ ।

वडा शिक्षा समितिको गठन तथा काम (२), कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

९. परीक्षा सञ्चालन तथा समन्वय समितिः गाउँपालिकाका विद्यालयहरुमा परीक्षा सञ्चालन तथा समन्वयका (१) लागि एक परीक्षा सञ्चालन तथा समन्वय समिति रहनेछ ।

परीक्षा सञ्चालन तथा समन्वय समितिको गठन तथा काम (२), कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

आधार (३)भूत तहको अन्त्यमा सञ्चालन हुने परीक्षा उपनियम बमोजिमको समितिले सञ्चालन गर्नेछ (१) ।

१०. विद्यालय व्यवस्थापन समितिः सामुदायिक विद्यालयको सञ्चालन (१), रेखदेख र व्यवस्थापन गर्नका लागि प्रत्येक विद्यालयमा एक विद्यालय व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।

(२) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

११. गाउँपालिकाले निर्देशन दिन सक्नेःगाउँपालिकाले आवश्यकता अनुसार गाउँ शिक्षा समिति र विद्यालय (१) व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

बमोजिमको निर्देशनको पालना गर्नु गाउँ शिक्षा समिति र प्रत्येक विद्यालय व्यवस्थापन (१) उपदफा (२) समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

१२. गाउँ शिक्षा कोषः गाउँपालिकामा एउटा गाउँ शिक्षा कोष स्थापना हुनेछ । जसमा देहायका रकमहरु (१) रहनेछन्:

(क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान

(ख) प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान

(ग) जिल्ला समन्वय समितिबाट प्राप्त अनुदान

(घ) शिक्षा करबाट उठेको रकम

(ङ) चन्दा तथा सहयोगबाट उठेको रकम

(च) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको सञ्चालन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको लेखा परीक्षण तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१३. गाउँपालिकाले विद्यालय सार्न, गाभ्न, नाम परिवर्तन गर्न वा बन्द गर्न सक्नेः गाउँपालिका वा तोकिएको अधिकारीले गाउँ शिक्षा समितिको राय लिई सञ्चालन भइरहेका कुनै विद्यालयलाई एक स्थानबाट अर्को स्थानमा सार्न वा दुई वा दुई भन्दा बढी विद्यालयलाई गाभी एउटा विद्यालय कायम गर्न वा विद्यालयको नाम परिवर्तन गर्न वा विद्यालय बन्द गर्न वा तोकिएको ठाउँ वा क्षेत्रमा विद्यालय खोल्न वा विद्यालय कक्षा थप गरी सञ्चालन गर्न अनुमति वा स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

१४. विद्यालयको सम्पत्तिः सामुदायिक विद्यालयको हक भोगमा रहेको सम्पत्ति सार्वजनिक सम्पत्ति मानिनेछ (१) ।

सम्पत्ति सोही विद्यालयको नाममा शैक्षिक गुठी अन्तर्गत सञ्चालित संस्थागत विद्यालयको (२)रहनेछ ।

कम्पनी अन्तर्गत सञ्चालित संस्थागत विद्यालयको सम्पत्ति सोही कम्पनीको नामम (३)ा रहनेछ ।

१५. विद्यालयलाई छूट र सुविधाः प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि सामुदायिक विद्यालय र शैक्षिक गुठीको रूपमा सञ्चालित संस्थागत विद्यालयको नाममा जुनसुकै लिखत पारित गर्दा रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्ने छैन ।

१६. विद्यालयको वर्गीकरणः विद्यालयलाई तोकिएको आधारमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

१७. विद्यालयलाई सुरक्षित र शान्तिपूर्ण क्षेत्रको रुपमा कायम गर्नु पर्नेः विद्यालयमा स्वतन्त्र र भयरहित रुपमा अध्ययन अध्यापन गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न तथा विद्यालय हाताभित्र कुनै पनि किसिमको अवाञ्छित क्रियाकलाप हुन नदिने गरी विद्यालयलाई सुरक्षित र शान्तिपूर्ण क्षेत्र कायम गर्नु पर्नेछ ।

१८. शुल्क सम्बन्धी व्यवस्थाःनेपाल सरकार वा गाउँपालिकाले निःशुल्क शिक्षा घोषणा गरेको विद्यालय (१) शिक्षाका लागि सामुदायिक विद्यालयले विद्यार्थीको नाममा कुनै किसिमको शुल्क लिन पाउने छैन ।

पनि कुनै अभिभावकले आफ्नो इच्छाले सामुदायिक मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता (१) उपदफा (२) विद्यालयलाई दिएको दान, उपहार, चन्दा वा सहयोग लिन सकिनेछ ।

सबै बालबालिकालाई आधारभूत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य र निःशुल्क तथा माध्यामिक (३)तहसम्म निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्नको लागि नेपाल सरकार वा गाउँपालिकाले आवश्यक स्रोतको व्यवस्था गर्नेछ ।

१९. **शिक्षक महासंघ, शिक्षक तथा कर्मचारीको पदीय आचरण र अन्य व्यवस्थाः** सामुदायिक विद्यालयका (१) शिक्षकहरुको पेशागत हक हितको सम्बन्धमा कार्य गर्न गाउँपालिकामा एक शिक्षक महासंघ रहनेछ । शिक्षक महासंघक (२)ो गठन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३)देहायको अवस्थामा शिक्षक वा कर्मचारीलाई पदबाट हटाइनेछः

पदीय दायित्व पूरा नगरेमा (क),

बिना सूचना लगातार पन्ध्र दिनभन्दा बढी समय विद्यालयमा अनुपस्थित भएमा (ख),

(ग)विद्यालयमा मादक पदार्थ सेवन गरी आएको कुरा प्रमाणित भएमा,

न (घ)ैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट सजाय पाएमा,

सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक वा कर्मचारीले कार्यालय समयमा अन्यत्र अध्यापन वा काम (ङ) गरेमा वा अन्य कुनै व्यवसायिक क्रियाकलाप सञ्चालन गरेमा,

शिक्षक वा कर्मचारी राजनीतिक दलको कार्यकारिणी समितिको स (च)दस्य रहेको पाइएमा ।

२०. **स्थायी आवासीय अनुमति लिन नहुनेः** सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक वा कर्मचारीले स्थायी आवासीय अनुमति लिन वा त्यस्तो अनुमति प्राप्त गर्नको लागि आवेदन दिन हुँदैन । यो दफा प्रारम्भ हुनअघि कसैले स्थायी आवासीय अनुमति लिएको भए वा त्यस्तो अनुमति प्राप्त गर्नका लागि निवेदन दिएको भए त्यस्तो शिक्षक वा कर्मचारीलाई भविष्यमा अयोग्य ठहरिने गरी सेवाबाट बर्खास्त गरिनेछ ।

२१. **शैक्षिक योग्यताः** विद्यालयको शिक्षकको लागि चाहिने शैक्षिक योग्यता तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२२. **शिक्षक विद्यार्थीको अनुपात मिलाउनु पर्नेः** गाउँ शिक्षा समितिले प्रत्येक विद्यालयमा नियमित अध्ययन गर्ने विद्यार्थी संख्या र विषयका आधारमा तोकिए बमोजिम विद्यार्थी तथा शिक्षकको अनुपात कायम गर्नुपर्नेछ ।

२३. **बालबालिकालाई निष्काशन गर्न, शारीरिक र मानसिक दूर्व्यवहार गर्न नहुनेः** कुनै पनि (१) बालबालिकालाई विद्‍्यालयबाट निष्काशन गर्न पाइने छैन ।

विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालिकालाई शारीरिक वा मानसिक यातना दिन वा दूर्व्यवहार गर्न पाइने (२) छैन ।

२४. **शिक्षकको सरुवाः**सरुवा हुन चाहने शिक्षकले तोकिए बमोजिमको फारम भरी गाउँपालिकामा निवेदन (१) दिनुपर्नेछ ।

शिक्षकको सरुवा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ । (२)

२५. **तलब भत्ता नपाउने र सेवा अवधि गणना नहुनेः** नियमानुसार बिदा स्वीकृत गराई बसेको अवस्थामा बाहेक विद्यालयमा अनुपस्थित रहेको शिक्षकले अनुपस्थित अवधिको तलब भत्ता पाउने छैन र त्यस्तो अवधि निजको सेवा अवधिमा समेत गणना हुने छैन ।

२६. **अध्यापन अनुमति पत्र लिनुपर्नेः** आयोगबाट अध्यापन अनुमति पत्र नलिई कसैले पनि (१)विद्यालयमा शिक्षण गर्न पाउने छैन ।

नेपाल सरकार वा गाउँपालिकाद्वारा सञ्चालित स्वयंसेवा कार्यक्रम बमोजिम हुने शिक्षण कार्यमा (२) मानिने छैन । एकोले बाधा पुऱ्या (१) उपदफा

२७. **विद्यालय कोषः**प्रत्येक विद्यालयमा एउटा विद्यालय कोष रहनेछ (१) , जसमा देहायका रकमहरु रहनेछन्:

(क)नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान

(ख) प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान
(ग) जिल्ला समन्वय समितिबाट प्राप्त अनुदान
(घ) गाउँ शिक्षा कोषबाट प्राप्त अनुदान
(ङ) शुल्कबाट प्राप्त आम्दानी
(च) चन्दा तथा सहयोगबाट उठेको रकम
(छ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको सञ्चालन र लेखा परीक्षण तोकिए बमोजिम हुनेछ।

२८. **अनुमति नलिई शैक्षिक परामर्श सेवा, ब्रिज कोर्ष कार्यक्रम वा शिक्षण कोर्ष सञ्चालन गर्न नहुनेः** कसैले (१) गाउँपालिकाबाट अनुमति नलिई शैक्षिक परामर्श सेवा पनि, ब्रिज कोर्ष, भाषा शिक्षण कक्षा वा पूर्व तयारी कक्षा तथा ट्युसन वा कोचिङ सेन्टर सञ्चालन गर्न पाउने छैन ।

बमोजिमको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालनको अनुमति लिने सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए (१) उपदफा (२) बमोजिम हुनेछ ।

२९. **प्रारम्भिक बालविकास शिक्षाः** प्रारम्भिक बालविकास शिक्षाको (१)सञ्चालन तथा व्यवस्थापन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

गाउँपालिकाले प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रलाई तोकिए बमोजिम अनुदान दिन सक्नेछ । (२)

३०. **अनौपचारिक शिक्षाः** गाउँपालिकाले स्थानीय आवश्यकताको आधारमा अनौपचारिक शिक्षा, विशेष शिक्षा, निरन्तर सिकाई, दूरशिक्षा तथा समावेशी शिक्षाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

३१. **सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन गर्न सक्नेः** गाउँपालिकाले समुदायमा साक्षरता, सीप विकास, आय आर्जन तथा सीपमूलक कार्यक्रम सञ्चालनका लागि तोकिए बमोजिम सामुदायिक सिकाई केन्द्र सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

३२. **प्रगति विवरण बुझाउनु पर्नेः** संस्थागत विद्यालयले प्रत्येक वर्ष तोकिए बमोजिमका विवरण सहितको प्रगति विवरण गाउँपालिकामा बुझाउनु पर्नेछ ।

३३. **दण्ड र सजायः** कसैले विद्यालयको सम्पत्ति हिनामिना गरेमा वा नोक्सान गरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई (१) मुद्दा हेर्ने अधिकारीले बिगो असुल गरी जरिवानागर्न सक्नेछ ।

कसैले देहायका कार्य गरेमा (२), गर्न लगाएमा वा सो कार्य गर्न सहयोग पुऱ्याएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई कसुरको मात्रा हेरी एक लाख रूपैयाँसम्म जरिवाना वा छ महिनासम्म कैद वा दुवै सजाय हुनेछ ।

(क)प्रश्नपत्रको गोपनीयता भङ्ग गरेमा,

उत्तरपुस्तिका (ख)परीक्षण गर्दा लापरवाही वा गैरजिम्मेवारीपूर्ण कार्य गरेमा,

परीक्षा केन्द्रमा सम्बन् (ग)धित पदाधिकारीको स्वीकृति वेगर प्रवेश गर्न पर्यत्न गरेमा वा प्रवेश गरेमा वा परीक्षा केन्द्र नियन्त्रणमा लिई अमर्यादित कार्य गरेमा,

)घ परीक्षाफल प्रकाशनमा अनियमितता (गरेमा,

(ङ)अरुको तर्फबाट परीक्षा दिएमा,

परीक्षाको मर्यादा भङ्ग हुने अरु कुनै कार्य गरेमा (च),

विद्यार्थी भर्ना गर्दा दान (छ), उपहार वा कुनै रकम लिएमा<

अनुमति नलिई कुनै शैक्षिक कार्यक्रम (ज), शैक्षिक परामर्श सेवा, ब्रिज कोर्ष, भाषा शिक्षण कक्षा तथा पूर्वतयारी कक्षा सञ्चालन गरेमा ।

३४. **अदालतको आदेशबाट पुनर्बहाली हुन सक्नेः** विभागीय सजाय भई नोकरीबाट हटाइएको वा बरखास्त भएको शिक्षक अदालतको आदेश वा फैसला बमोजिम मात्र नोकरीमा पुनर्बहाली हुन सक्नेछ ।

३५. **मुद्दा हेर्ने अधिकारीः** बमोजिम सजाय हुने कसुर सम्बन्धी मु ३३दफा (१)द्दामा कारबाही र किनारा गर्ने अधिकार स्थानीय न्यायिक समितिलाई हुनेछ ।

यस ऐन बमोजिम कारबाही तथा सजाय हुने मुद्दामा अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्ने अधिकारीले (२) सम्बन्धित सरकारी वकील कार्यालयको परामर्श तथा सहयोग लिन सक्नेछ ।

३६. **दरबन्दी सिर्जना गर्न सक्नेः** नेपाल सरकारद्वारा स्वीकृत दरबन्दी नभएका र दरबन्दी अपुग भएका विद्यालयका लागि गाउँपालिकाले आवश्यकता अनुसार निश्चित समयका लागि करार शिक्षक तथा कर्मचारी पद सिर्जना गर्न सक्नेछ ।

३७. **नियम बनाउने अधिकारः** यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न गाउँ कार्यपालिकाले नियम बनाइ लागू गर्न सक्नेछ ।

३८. **निर्देशिका बनाउन सक्नेः** यस ऐनको कार्यान्वयनका लागि गाउँपालिकाको शिक्षा हेर्ने शाखा वा निकायले आवश्यक निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

३९. **बाधा अड्काउ हटाउने अधिकारः** यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न कुनै बाधा अड्काउ परेमा गाउँपालिकाले त्यस्तो बाधा अड्काउ हटाउन आदेश गरी जारी गर्न सक्नेछ । त्यस्तो आदेश यसै ऐनमा परे सरह मानिनेछ ।

४०. **बचाउ र लागू नहुनेः** यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियम लेखिए जति कुरामा सोही बमोजिम (१) र नलेखिएको कुरामा प्रचलित नेपालको कानून बमोजिम हुनेछ ।

यस ऐनमा लेखिएको (२)कुनै कुराले पनि विद्यालयको सम्पत्ती हिनामिना गरेको कसुरमा भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ र अन्य सम्बद्ध कानून अन्तर्गत कारबाही चलाउन बाधा पर्ने छैन ।

यस ऐनमा कुनै दफा तथा उपदफाहरु नेपालको संविधान र संघीय कानूनसँग बाझिएको ह (३)कमा स्वतः निष्कृय हुनेछन् ।

आज्ञाले,

चन्द्रसिंह श्रेष्ठ